Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0336

Geneetiliselt muundatud mais Bt 11 (SYN-BTØ11-1)

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi Bt11 (SYN-BTØ11-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073424/01 – 2021/2761(RSP))

(2022/C 99/08)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi Bt11 (SYN-BTØ11-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073424/01,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta ([1]), eriti selle artikli 11 lõiget 3 ja artikli 23 lõiget 3,

— võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes) ([2]) artikleid 11 ja 13,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 25. novembril 2020. aastal vastu võetud ja 13. jaanuaril 2021. aastal avaldatud arvamust ([3]),

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid ([4]),

---

([1]) ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.

([2]) ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

([3]) EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb hinnangut geneetiliselt muundatud maisi Bt11 kasutusloa pikendamiseks määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel (taotlus EFSA-GMO RX-016), EFSA Journal 2021; 19(1):6347, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5522

([4]) Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles esitatakse GMOde lubamisele vastuväiteid. Lisaks sellele on parlament üheksandal ametiajal vastu võtnud järgmised resolutsioonid:
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028).
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029).
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030).

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0054).

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 89788 (MON-89788-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0055).

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ja alakombinatsioone MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ning NK603 × DAS-40278-9 sisaldavaid, nendest koosnevaid või nendest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0056).

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm, neli või viis Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ja GA21 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0057).

— Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0069).

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja NK603 ühekordset transformatsiooni, ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/1111, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0291).

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0292).

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 and NK603 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0293).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0365).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja MON 87411 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0366).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0367).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 88017 (MON-88Ø17-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0368).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 (MON-89Ø34-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0369).

— Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud puuvilla GHB614 × T304-40 × GHB119 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0080).

— Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0081).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et 24. septembril 2018 esitas Syngenta Crop Protection NV/SA komisjonile vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 11 ja 23 taotluse selliste toodete turule laskmise loa pikendamiseks, mis sisaldavad geneetiliselt muundatud maisi Bt11 (edaspidi „geneetiliselt muundatud mais“) või koosnevad sellest ning mis on ette nähtud kasutamiseks muul viisil kui toiduks ja söödaks, kuid mitte viljelemiseks;

B. arvestades, et 25. novembril 2020 võttis EFSA geneetiliselt muundatud maisi loa pikendamise kohta vastu pooldava arvamuse, mis avaldati 13. jaanuaril 2021; arvestades, et 28. jaanuaril 2009 võttis EFSA geneetiliselt muundatud maisile esialgse loa andmise kohta vastu pooldava arvamuse, mis avaldati 17. veebruaril 2009 ([6]);

C. arvestades, et geneetiliselt muundatud mais on vastupidav glufosinaati sisaldavate herbitsiidide suhtes ning toodab insektitsiidset valku – Bt-toksiini Cry1Ab, mis on toksiline teatavatele liblikalistest kahjuritele ([7]);

Herbitsiidijääkide, metaboliitide ja kokteiliefekti puudulik hindamine

D. arvestades, et mitmed uuringud näitavad, et geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete kultuuride kasvatamise tagajärjel hakatakse rohkem kasutama täiendavaid herbitsiide, seda peamiselt herbitsiiditolerantse umbrohu tekke tõttu ([8]); arvestades, et sellest tulenevalt tuleb eeldada, et geneetiliselt muundatud mais puutub kokku nii suuremate kui ka korduvate glufosinaadiannustega, mistõttu võib saagis esineda nende ainete jääke suuremates kogustes;

E. arvestades, et glufosinaat on klassifitseeritud kategooria 1B reproduktiivtoksiliseks aineks ning seetõttu kehtivad selle suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009 ([9]) sätestatud piirkriteeriumid; arvestades, et glufosinaat oli liidus kasutamiseks heaks kiidetud ajavahemikuks, mis lõppes 31. juulil 2018 ([10]);

F. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimedes leiduvate herbitsiidijääkide ja nende lagunemisproduktide hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda GMOdele loa andmise menetluse raames ei tehta; arvestades, et see põhjustab probleeme, sest asjaomaste geneetiliselt muundatud taimede puhul võib seda, kuidas taim täiendavaid herbitsiide lagundab, ja lagunemisproduktide (edaspidi „metaboliidid“) koostist ja seega ka nende toksilisust mõjutada geneetiline muundamine ise;

G. arvestades, et herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede kasvatamisel kasutatakse spetsiifilisi põllumajandustavasid, millest tulenevad herbitsiidide kasutamise ja nendega kokkupuute, eriliste metaboliitide tekke ja kombineeritud mõju seaduspärasused, mis nõuavad erilist tähelepanu; arvestades, et EFSA ei ole neid arvesse võtnud;

([6]) EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni arvamus Syngenta esitatud taotluse (viide EFSA-GMO-RX-Bt11) kohta, milles käsitletakse putukate suhtes resistentsest geneetiliselt muundatud maisist Bt11 toodetud olemasolevate toodete loa pikendamist vastavalt määrusele (EÜ) nr 1829/2003, EFSA Journal 2009; 7(2):977, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/977

([7]) EFSA 2009. aasta arvamus, lk 2.

([8]) Vt nt Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ (Geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsed põllukultuurid, umbrohud ja herbitsiidid: ülevaade ja mõju), Environmental Management, jaanuar 2016, 57(1), lk 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 ja Benbrook, C. M. „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ („Geneetiliselt muudetud põllukultuuride mõju pestitsiidikasutusele USAs – esimesed 16 aastat“), Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, köide 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

([10]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused

H. arvestades, et geneetiliselt muundatud organismidele loa andmiseks tehakse toksikoloogilisi katseid isoleeritud Bt-toksiinidega; arvestades, et toksikoloogilisi katseid, mis on tehtud isoleeritud valkudega, ei saa pidada kuigi kaalukaks, sest geneetiliselt muundatud põllukultuurides, näiteks maisis, puuvillas ja sojaubades leiduvad Bt-toksiinid on oma olemuselt isoleeritud Bt-toksiinidest toksilisemad; arvestades, et see on tingitud asjaolust, et taimekoes esinevad proteaasi inhibiitorid võivad Bt-toksiinide lagundamist aeglustades suurendada nende toksilisust; arvestades, et seda nähtust on tõendatud mitme teadusuuringuga, nende hulgas 30 aastat tagasi Monsanto kohta tehtud uuring, mis näitas, et isegi väga väike proteaasi inhibiitori sisaldus suurendas Bt-toksiinide toksilisust kuni 20 korda ([11]);

I. arvestades, et EFSA riskihinnangutes ei võeta seda toimet arvesse, kuigi see on asjakohane kõigi Bt-taimede puhul, mis on liitu impordiks või liidus kasvatamiseks heaks kiidetud; arvestades, et proteaasi inhibiitori ja Bt-toksiinide vastastikusest mõjust tuleneva suurema toksilisusega seotud riske inimestele ja loomadele, kes tarbivad Bt-toksiine sisaldavat toitu ja sööta, ei saa välistada;

J. arvestades, et mitmes uuringus on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega on põhjustanud kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada immuunsüsteemi, ja et mõnel Bt-toksiinil võivad olla adjuvandi omadused ([12]), mis tähendab, et need võivad suurendada teiste valkude allergeensust, millega nad kokku puutuvad;

K. arvestades, et herbitsiidijääkide ja nende metaboliitide võimaliku koostoime hindamist Bt-toksiinidega ei peeta EFSA GMO-komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda riskihindamise raames ei tehta; arvestades, et see on problemaatiline, sest glufosinaadi pihustamise jäägid häirivad teadaolevalt mikrobioomi ja see võib näiteks kombinatsioonis Bt-toksiinidega suurendada immuunvastust ([13]);

Bt-kultuurid: mõju muudele kui sihtorganismidele ja suurem resistentsus

L. arvestades, et erinevalt insektitsiidide kasutusest, kui kokkupuude toimub pihustamise ajal ja piiratud aja jooksul pärast seda, toob geneetiliselt muundatud Bt-kultuuride kasutamine kaasa sihtorganismide ja muude kui sihtorganismide pideva kokkupuute Bt-toksiinidega;

M. arvestades, et eeldust, et Bt-toksiinidel on ainult ühe sihtmärgiga toimeviis, ei saa enam tõeseks pidada ja mõju muudele kui sihtorganismidele ei saa välistada ([14]), kuna teadete kohaselt on järjest rohkem muid kui sihtorganisme mitmel viisil mõjutatud; arvestades, et hiljutises ülevaates ([15]) on välja toodud 39 eelretsenseeritud väljaannet, milles teatatakse Bt-toksiinide märkimisväärsest kahjulikust mõjust paljudele mõjuulatusest välja jäävatele liikidele; arvestades, et Bt-kultuuride impordi tõttu võib hulk muid kui sihtorganisme liidus Bt-toksiinidega kokku puutuda mahavalgumise, jäätmete ja sõnniku kaudu; arvestades, et riskihindamise käigus ei hinnatud mõju muudele kui sihtorganismidele;

N. arvestades, et riskihindamisel ei võetud arvesse sihtrühma kahjurite resistentsuse teket Bt-toksiinide vastu, mis toob tõenäoliselt kaasa keskkonnale vähem ohutute pestitsiidide või suuremate annuste kasutamise ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride kohta rohkemate taotluste esitamise viljelemisriigis; arvestades, et Ameerika Ühendriikide keskkonnakaitseamet kavatseb järgmise kolme kuni viie aasta jooksul lõpetada paljude Bt-maisi hübriidide ja mõnede Bt-puuvilla sortide kasutamise, kuna putukate resistentsus nende põllukultuuride suhtes on suurenenud ([16]);

([11]) MacIntosh, S. C., Kishore, G. M., Perlak, F. J., Marrone, P. G., Stone, T. B., Sims, S. R., Fuchs, R. L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ (*Bacillus thuringiensis*'e insektitsiidse toime suurendamine seriin-proteaasi inhibiitorite poolt), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 38, lk 1145–1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([12]) Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals“ (Ülevaade *Bacillus thuringiensis*'e Cry-toksiinide mõju kohta imetajates), Journal of Applied Toxicology, mai 2016, 36(5), lk 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252

([13]) Parenti, M. D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins“ (Valkude adjuvantsuse/immunogeensuse hindamist toetav kirjandusülevaade), EFSA Supporting Publications, jaanuar 2019, 16(1): 1551, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551

([14]) Vt näiteks Hilbeck, A., Otto, M. „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO risk assessment“ (*Bacillus thuringiensis*'e Cry-toksiinide spetsiifilisus ja kombineeritud mõju GMOde keskkonnariski hindamise kontekstis), Frontiers in Environmental Science 2015, 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071

([15]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“ (Insektitsiidsed Bt-kultuurid. EFSA riskihindamise lähenemine geneetiliselt muundatud Bt-taimedele on ülesehituslikust aspektist ebaõnnestunud), RAGES 2020, lk 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf

([16]) https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn

O. arvestades, et kuigi väidetavalt vähendab Bt-põllukultuuride kasutamine insektitsiidide kasutamist, jõuti Ühendriikides tehtud uuringus ([17]) järeldusele, et „mitmed analüüsid Bt-põllukultuuride mõju kohta pestitsiidide kasutamise harjumustele ei paista olevat arvestanud seemnete puhtimisega ja võivad seetõttu olla ülehinnanud Bt-kultuuridest tingitud insektitsiidide kasutuse (eriti puhitud alal) vähenemist“;

P. arvestades, et liit on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaline ning sellest nähtub selgelt, et nii eksport- kui ka importriikidel on bioloogilise mitmekesisusega seotud rahvusvahelised kohustused;

Liikmesriikide pädevate asutuste märkused

Q. arvestades, et kolmekuulise konsulteerimisperioodi jooksul esitasid liikmesriikide pädevad asutused EFSA-le palju märkusi ([18]); arvestades, et need märkused sisaldavad kriitikat taotleja tehtud kirjandusotsingu kohta, väiteid, et geneetiliselt muundatud maisi seirearuannetes loa kehtivusaja kohta on olulisi puudusi, ning soovitusi, et väliuuringutest saadud andmed glufosinaadijääkide, sealhulgas asjaomaste metaboliitide sisalduse kohta taimses materjalis toetaksid toidu-, sööda- ja keskkonnaohutuse hindamist; arvestades, et üks pädev asutus nõudis, et hinnataks geneetiliselt muundatud põllukultuuride mõju bioloogilisele mitmekesisusele tootja- ja ekspordiriikides, sealhulgas seda, kuidas selle põllukultuuri import mõjutab põllukultuuride valikut liidus, ning tõstatas ka eetilise küsimuse, kas liitu tuleks lubada importida kaupa, mille kasvatamine eeldab ettevõtja kokkupuudet glufosinaadiga, mis on reproduktiivtoksiline ja ei ole liidus enam lubatud;

Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

R. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ja on nõutud, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnesoleva küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et need õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad ÜRO kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kliimakokkuleppest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;

S. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 2017. aasta aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel pestitsiididel tervisele laastav mõju ([19]); arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärgi 3.9 abil soovitakse 2030. aastaks oluliselt vähendada selliste surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja saastumine ([20]); arvestades, et geneetiliselt muundatud maisi impordi lubamine suurendaks nõudlust selle põllukultuuri järele, mida on töödeldud herbitsiidiga, mis on reproduktiivtoksiline ja mida ei ole enam lubatud liidus kasutada, suurendades seeläbi kolmandates riikides töötajate kokkupuudet asjaomase herbitsiidiga; arvestades, et töötajate suurema kokkupuute oht on eriti murettekitav herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul, kuna kasutatavate herbitsiidide kogused on seal suuremad;

Ebademokraatlik otsustamine

T. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei toetanud loa andmist;

U. arvestades, et komisjon mõistab, et on problemaatiline, et ta võtab jätkuvalt GMOdele loa andmise otsused vastu ilma liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamuseta, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid mis on geneetiliselt muundatud toidule ja söödale lubade andmise otsustamisel muutunud normiks;

([17]) Douglas, M. R., Tooker, J. F., „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops“ (Seemnete puhtimise ulatuslik kasutuselevõtt on kiiresti suurendanud neonikotinoide sisaldavate putukamürkide ja ennetava kahjuritõrje kasutamist põllukultuuride kasvatamisel USAs), Environmental Science and Technology 2015, 49, 8, lk 5088–5097, https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g

([18]) Liikmesriikide märkustega geneetiliselt muundatud maisi kohta on võimalik tutvuda EFSA küsimuste registris: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?

([19]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx

([20]) https://sdgs.un.org/2030agenda

V. arvestades, et Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (3 resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal on Euroopa Parlament juba 18 korral väljendanud vastuseisu GMOde turule laskmisele; arvestades, et ühegi asjaomase GMO lubamist ei toetatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamusega; arvestades, et põhjused, miks liikmesriigid lubade andmist ei toeta, on muu hulgas ettevaatuspõhimõtte mittejärgimine loamenetluses ja riskihindamisega seotud teaduslikud kahtlused;

W. arvestades, et kuigi komisjon ise tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;

X. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta ([21]);

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisvolitusi;

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ([22]) sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;

3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;

4. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust ([23]); väljendab siiski sügavat pettumust selle pärast, et komisjon on sellest ajast saadik jätkuvalt andnud lube GMOde liitu importimiseks, hoolimata Euroopa Parlamendi jätkuvast vastuseisust ja sellest, et enamik liikmesriike hääletab selle vastu;

5. kutsub komisjoni üles liikuma kestlikkuse kriteeriumide väljatöötamisel võimalikult kiiresti edasi, kaasates täiel määral Euroopa Parlamendi; palub, et komisjon annaks teada, kuidas ja millise aja jooksul seda tehakse;

6. kutsub komisjoni taas üles mitte lubama herbitsiiditolerantseid geneetiliselt muundatud põllukultuure enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, kusjuures selleks tuleb täielikult hinnata geneetiliselt muundatud põllukultuuride täiendavate herbitsiididega pihustamise jääke, herbitsiidide lagunemisprodukte ja mis tahes kombineeritud mõju, sealhulgas geneetiliselt muundatud taime enda mõjuga;

7. kordab üleskutset komisjonile mitte anda toidu või söödana kasutamiseks importimise luba geneetiliselt muundatud taimedele, mis on muudetud tolerantseks mõne herbitsiidi toimeaine suhtes, mille kasutamine ei ole liidus lubatud;

8. kutsub EFSAt üles uurima märkimisväärseid erinevusi algsete Bt-toksiinide ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride sünteetilistes transgeenides leiduvate Bt-toksiinide vahel ning laiendama oma riskihindamist, et võtta täielikult arvesse kõiki Bt-toksiinide, geneetiliselt muundatud taimede ja nende osade, täiendavate herbitsiididega pritsimise jääkainete ning keskkonna vahelisi kokkpuuteid ja nende kombineeritud mõju, samuti mõju tervisele ja toiduohutusele;

([21]) Määruse (EL) nr 182/2011 (artikli 6 lõike 3) kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

([23]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

9. kutsub EFSAt üles enam mitte aktsepteerima toksilisuse uuringuid, mis põhinevad isoleeritud valkudel, mis tõenäoliselt erinevad struktuuri ja bioloogilise mõju poolest taime enda poolt toodetud valkudest, ja nõudma, et kõik katsed tehtaks geneetiliselt muundatud taime koega;

10. kutsub EFSAt üles nõudma andmeid geneetilistelt muundatud taimedest saadud toidu ja sööda tarbimise mõju kohta soolestiku mikrobioomile;

11. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas need järgivad kahju mittetekitamise põhimõtet ([24]);

12. toonitab, et muudatusettepanekutes ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011 ([25]), ja mille Euroopa Parlament võttis vastu 17. detsembril 2020 nõukoguga peetavate läbirääkimiste alusena, märgitakse, et komisjon ei tohi anda GMOdele luba, kui liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei ole selle poolt; nõuab, et komisjon järgiks seda seisukohta, ning kutsub nõukogu üles jätkama oma tööd ja võtma selle ettepaneku suhtes kiiremas korras vastu üldise lähenemisviisi;

13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([24]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005, punkt 102.
([25]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0364.